

॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ सुबलात्मजागंधारी ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ धन्यंधनप्रदं यशस्यं यशस्करं ॥ ६३ ॥ प्रभवाप्ययः परमात्मा विश्वोत्पत्तिप्रलयाधिष्ठानत्वात् तवेतीति प्रभवाप्ययविद्वत्वेति शेषः कच्छेषु संसारगहनेषु अयं भावः यथा शास्त्रे वियदादि सृष्टिः ब्रह्मोपादानिका ब्रह्माद्वैतप्रतिपत्तये कीर्त्यते वियत्पाणपादयोः सृष्टिश्रुतीनां परस्परविरोधपरिहारश्च कीर्त्यते तथापि सृष्टौ ता

तानि षोडश देवीनां सहस्राणि नराधिप ॥ बभूवुर्मानुषे लोके वासुदेव परिग्रहः ॥ ५५ ॥ श्रियस्तु भागः संजज्ञे रत्यर्थं पृथिवी तले ॥ भीष्मकस्य कुले साध्वी रुक्मिणी नाम ततः ॥ ५६ ॥ द्रौपदी त्वथ संजज्ञे शची भागादनिदिता ॥ द्रुपदस्य कुले कन्या वेदि मध्यादनिदिता ॥ ५७ ॥ नातिह्रस्वानमहती नीलोत्पलसुगंधिनी ॥ पद्मायताक्षी सुश्रोणी स्वसितांचितमूर्धजा ॥ ५८ ॥ सर्वलक्षणसंपूर्णा वैदूर्यमणिसन्निभा ॥ पंचानां पुरुषेन्द्राणां चित्तप्रमथनीरहः ॥ ५९ ॥ सिद्धिर्धृतिश्च ये देव्यो पंचानां मातरौ तु ते ॥ कुंतीमाद्री च जज्ञाते मतिस्तु सुबलात्मजा ॥ ६० ॥ इति देवासुराणां ते गंधर्वाप्सरसां तथा ॥ अंशावतरणं राजनूराक्षसानां च कीर्तितं ॥ ६१ ॥ ये पृथिव्यां समुद्रताराजानो युद्धदुर्मदाः ॥ महात्मानो यदूनां च ये जाता विपुले कुले ॥ ६२ ॥ ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्या मया ते परिकीर्तिताः ॥ धन्यं यशस्यं पुत्रीयमायुष्यं विजयावहं ॥ इदमंशावतरणं श्रोतव्यमनसूयता ॥ ६३ ॥ अंशावतरणं श्रुत्वा देवगंधर्वरक्षसां ॥ प्रभवाप्ययवित्पाज्ञो न रुच्छ्रेष्ववसीदति ॥ ६४ ॥ इति श्रीमहाभारते आदिपर्वणि संभवपर्वण्यंशावतरणसमाप्तौ सप्तषष्ठितमोऽध्यायः ॥ ६७ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ जनमेजय उवाच त्वत्तः श्रुतमिदं ब्रह्मन् देवदानवरक्षसां ॥ अंशावतरणं सम्यग्गंधर्वाप्सरसां तथा ॥ १ ॥ इमं तु भूय इच्छामि कुरुणां वंशमादितः ॥ कथ्यमानं त्वया विप्रविप्रर्षिगणसन्निधौ ॥ २ ॥ वैशंपायन उवाच पौरवाणां वंशकरो दुष्यंतो नाम वीर्यवान् ॥ पृथिव्याश्चतुरंताया गोप्ता भरतसत्तम ॥ ३ ॥ चतुर्भागं भुवः कृत्स्नं यो भुंक्ते मनुजेश्वरः ॥ समुद्रावरणांश्चापि देशान्ससमिति जयः ॥ ४ ॥

त्यर्थं नास्ति एवमिहापि नांशावतरणे तात्पर्यमस्ति किंतु तद्द्वारा ब्रह्माद्वैतप्रतिपत्तावेव तथा सृष्टिश्रुतीनां विरोधः कल्पभेदाभिप्रायेण बावर्णनीय उपेक्षणीयो वा स्वार्थे तात्पर्याभावादिति दिक् ॥ ६४ ॥ इति आदिपर्वणि नैलकंठीये भारतभावदीपे सप्तषष्ठितमोऽध्यायः ॥ ६७ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ त्वत्त इति ॥ १ ॥ २ ॥ चतुरंतायाः चतुःसमुद्रावच्छिन्नायाः ॥ ३ ॥ चतुर्भागं भागचतुष्कं सर्वमिति यावत् ॥ ४ ॥